

Українець О.В.

здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні

Кіріченко О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасному глобалізованому економічному середовищі підприємства стикаються з високою конкуренцією, нестабільністю ринкових умов та зростаючими вимогами до ефективності використання ресурсів. Забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності передбачає застосування економічних методів управління, які дозволяють системно впливати на діяльність підприємства, підвищувати продуктивність та оптимізувати витрати. Економічні методи управління є не лише інструментами контролю, а й стратегічними механізмами для підвищення ефективності всієї організаційної структури.

Одним із базових економічних методів є бюджетування та фінансове планування, що забезпечують прозорість витрат і контроль за розподілом ресурсів. Впровадження системи бюджетування дозволяє підприємству визначати фінансові цілі, планувати доходи та витрати на різних рівнях управління, а також відстежувати виконання бюджетних показників у реальному часі. Цей підхід дозволяє оперативно виявляти відхилення від плану та приймати управлінські рішення для їх усунення, що підвищує фінансову стійкість підприємства.

Аналіз витрат та прибутковості є важливим інструментом оптимізації виробничих і комерційних процесів. Він дозволяє ідентифікувати «вузькі місця» в ланцюгах створення вартості, оцінити ефективність використання ресурсів і спрямувати управлінські зусилля на підвищення рентабельності окремих підрозділів. В умовах глобального ринку ефективний аналіз витрат допомагає мінімізувати виробничі та логістичні витрати, оптимізувати запаси та забезпечити баланс між доходами і витратами [4].

Іншим важливим методом є інвестиційний аналіз та управління капіталовкладеннями. Сучасні підприємства активно застосовують економічні моделі, такі як розрахунок чистої приведеної вартості (NPV), внутрішньої норми прибутковості (IRR) та періоду окупності проектів. Використання цих інструментів дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо впровадження нових технологій, модернізації виробничих ліній та розвитку інноваційних продуктів. Водночас економічний аналіз інвестиційних рішень сприяє зниженню ризиків та підвищенню ефективності вкладень у стратегічні напрями розвитку.

Управління оборотним капіталом є ще одним ключовим елементом підвищення ефективності підприємства. Економічні методи дозволяють контролювати запаси, дебіторську та кредиторську заборгованість, забезпечувати достатній рівень ліквідності та швидку обіговість ресурсів. Раціональне управління оборотним капіталом зменшує фінансові витрати, оптимізує використання коштів і підвищує стійкість підприємства в умовах нестабільного ринку.

Особливу роль відіграє система мотивації персоналу через економічні стимули, яка базується на оцінці результативності та внеску працівників у фінансові показники підприємства. Використання премій, бонусів за досягнення KPI, участі в прибутку компанії та інших стимулюючих механізмів підвищує зацікавленість персоналу у досягненні стратегічних цілей та сприяє підвищенню продуктивності [1].

Впровадження економічних методів управління тісно пов'язане з цифровізацією бізнес-процесів.

Сучасні ERP-системи, платформи аналітики та автоматизованого обліку дозволяють ефективно відстежувати фінансові показники, аналізувати витрати та прогнозувати результати діяльності. Цифрові інструменти забезпечують управління ресурсами в режимі реального часу, що підвищує швидкість прийняття управлінських рішень та забезпечує адаптивність підприємства до змін ринкових умов [2].

Важливою складовою економічних методів є системний підхід до оцінки ефективності підприємства, який включає фінансовий, виробничий та ринковий аспекти. Високий рівень координації між фінансовим аналізом, плануванням виробництва та маркетинговими стратегіями дозволяє підприємству оптимізувати ресурси, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити довгостроковий розвиток.

Застосування економічних методів управління також сприяє сталому розвитку та корпоративній соціальній відповідальності. Раціональне використання ресурсів, ефективне планування витрат та інвестицій дозволяє мінімізувати негативний вплив на довкілля, підвищує соціальну ефективність діяльності підприємства та формує позитивний імідж компанії на ринку.

Водночас впровадження економічних методів управління має враховувати ризики глобальної економіки, включаючи коливання валютних курсів, зміни податкового та регуляторного середовища, а також зростаючу конкуренцію. Подолання цих викликів можливе через інтеграцію економічних інструментів з цифровими платформами та аналітичними системами прогнозування, що забезпечує стратегічну гнучкість підприємства [3].

Таким чином, впровадження економічних методів управління є ключовим чинником підвищення ефективності діяльності підприємства. Вони забезпечують комплексне управління фінансовими, виробничими та людськими ресурсами, сприяють підвищенню продуктивності, зниженню витрат та підвищенню конкурентоспроможності. Використання економічних інструментів у поєднанні з цифровими технологіями створює умови для стійкого розвитку підприємств у глобальному економічному середовищі, забезпечуючи їхню адаптивність, інноваційність та стратегічну ефективність.

Література:

1. Вербівська, Л. (2025). Механізми управління стратегічним розвитком підприємств в умовах євроінтеграційних трансформацій. *Економіка та суспільство*, (72). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-128>.
2. Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З., Каліберда М. С. Стратегічне управління підприємством в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. №50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2440> (дата звернення: 21.10.2025)
3. Ткаченко А. Алгоритм стрес-тестування ризиків підприємництва. *Економічний аналіз*. 2023. №1. С. 331-338. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/5815> (дата звернення: 21.10.2025).
4. Тульчинська С. О., Геращенко М. Є. Особливості стратегічного управління підприємством в умовах європейської інтеграції. *Розвиток бізнесу в контексті європейської інтеграції: глобальні виклики, стратегічні пріоритети, реалії та перспективи* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 7 червня 2024 р. Харків : ДБТУ, 2024. С. 136-139.